

Staten kan gennem det offentlige Tilshyn, som den etablerer, let komme til Kundskab om de enkelte Tilfælde, som i Børnets langt senere Alder end 7 Aar vise sig som Forsømmelse fra Forældres og Communens Side. Jeg er overbevist om, at det kun vil blive enkelte Tilfælde; thi de gode Kræfter i Communerne — Forældrene for deres Vedkommende og Communerne for deres — skulle nok paa en eller anden Maade vide at forene sig til at forhindre, at saadanne Tilfælde blive ret mange, naar de faae denne Sag stillet under sig paa rette Maade. Jeg siger altsaa, at paa disse enkelte Tilfælde maa der kunne raades Bodeb, at Statens Tilshyn har paaapeget dem, men — og ogsaa det vil kunne være til Gavn for Børnet — i en langt senere Alder. Det nuværende Mulctsystem har man troet kunde hævedes, og et æret Medlem (N. Sørensen) troer endog, at han kunde sætte Arrest overalt, hvor der staaer 3 f. Det er praktisk umuligt. Dersom det ærede Medlem vil tænke en lillebitte Smule mere over dette Forslag, vil han see, at det vil føre til de forfærdeligste Consequenser: Et Børn angives sygt, men der skal være Retfærdighed, og Angivelsen er derfor ikke tilstrækkeligt Bevis; det skal føres ved Doctorattest, dersom den Fattige vil undgaae Arrest; thi ellers kan Skolemesteren skrive, at Børnet er ubelevet uden Grund. Der angives f. Ex. flet Føre, men denne Grund kan ikke antages, medmindre Skolemesteren maa give en Time tidligere fri om Dagen og gaae ud baade til den ene og den anden Side for at undersøge Belene. Eller skulde vi maaskee antage en Hjælper til Læreren, som min ærede Ven fra Holstebro (Madsen) meente, for at Hjælperen kunde undersøge Forsømmelserne? Eller skulde der skabes et særligt Raad til at undersøge, hvorvidt Forsømmelserne vare begrundede? Ugesom om vi oprettede Skoler for Forsømmelsernes Skyld, ikke for Skolegangens egen Skyld! Nei, disse minutieuse Beregninger om forsømte Dage tage Tid nok; de gaae næsten i det Latertlige, og man skulde ikke drive det videre. Jeg siger, at alle de Tilfælde, som Lovens omtaler som mulig begrundede, maae undersøges, for at det kan erfares, hvorvidt de ere det,

navnlig naar der sættes Straf for Forsømmelser, og saadan Undersøgelse vil føre til saadan Plage for de fattige Folk, som det ærede Medlem forsvarer, at det kunde aldrig nogensinde praktiseres. Og jeg vil nævne et Problem til, som de Herrer maaskee ville løse: Naar nu Veiret er nogenlunde, men ikke ganske godt, og et fattigt Børn ikke har mere end et Sæt Klæder, som det gaaer og staaer i, saa vil jeg spørge det ærede Medlem, hvad han troer, der er i Børnets og altsaa i Statens Interesse, enten at man fritager Børnet for at gaae $\frac{1}{2}$ Veil, mod at Faderen, naar han kommer hjem, læser lidt med det og hjælper det, eller at man lader det blive forkløjet ved, at man lader det sidde i de vaade Klæder og trække i dem den næste Dag, naar det skal have Føden hos en Mand, og saaledes faae sit Helbred ødelagt. Vi hørte forleden Dag Tale om, at paa Sessionserne viste 9,000 af 17,000 sig at være — jeg havde nær sagt — Krøblinger. Det kan være muligt, at Mulctvangen har forarsaget en stor Deel deraf. (Morsigelse). Naa ja, derimod maa man gjerne gjøre Indsigelse, men det er et Spørgsmaal, hvorvidt fattige Børn staae sig bedre ved at gaae 3 Dage om Ugen i Skolen og tigge Føden de andre 3 Dage, at det en Opdragelse, der uddanner Børnet bedre for Samfundet end f. Ex., at Børnet gaaer et Sted, hvor det faaer sin nogenlunde ordentlige Pleie og er nødt til at gaae i Skole en Dag eller to mindre om Ugen i en vis Tid. Det troer jeg ogsaa er et Problem, som kunde trænge til nærmere Forklaring, det er ikke sagt, at det vilde falde ud til Fordeel for Mulctsystemet. Nei, denne Sag er ikke saa let at føre igennem. Det er meget tvivlsomt, om det ærede Medlems stærkt fremhævede Principer ville føre Undervisningen fremad eller gavne de Vedkommende. Saaledes som det nu er, vælger Sogneraadet Læreren, og den Lærer, der er ansat, har meget vide Grændser, indenfor hvilke han kan bevæge sig — han kan være doven eller flittig, tyrannisk eller mild, man kommer ham ikke saa let i llivs; den fattige Deel af Befolkningen har i Reglen ingen Indflydelse, paa hvem der bliver ansat til Lærer, og den Frihed, som ogsaa jeg priser, at